

การพัฒนา ผลิตภัณฑ์สมุนไพร

ตามวิถีพอเพียงของเกษตรกรหนองหญ้าไซ

ลুবงกษ ทรัพย์แดง
นักวิทยาศาสตร์ชำนาญการ

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ที่พระราชทานมานานกว่า 30 ปี ซึ่งเป็นแนวคิดที่ตั้งอยู่บนรากฐานของวัฒนธรรมไทย เป็นแนวทางการพัฒนาขึ้นพื้นฐานที่ตั้งอยู่บนทางสายกลางและความไม่ประมาทซึ่งคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวเอง ตลอดจนการใช้ความรู้และคุณธรรมเพื่อเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิต ซึ่งต้องมี “สติ ปัญญา และความเพียร” เป็นที่ตั้ง ซึ่งจะนำไปสู่ความสุขในชีวิตที่แท้จริง ดังพระราชดำริที่ว่า “การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับ ต้องสร้างพื้นฐานคือความพอมีพอกิน พอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่เบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและอุปกรณ์ที่ประหยัด แต่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เมื่อได้พื้นฐานความมั่นคงพร้อมพอสมควร และปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญ และฐานะทางเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นโดยลำดับต่อไป” (18 กรกฎาคม 2517)

นายเฉลียว ปานเนียม กลุ่มวิสาหกิจชุมชนส่งเสริมนโยบายเศรษฐกิจพอเพียง อำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี เกษตรกรผู้สนใจนำหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้กับอาชีพเกษตรกรที่ทำอยู่ได้อย่างเหมาะสม โดยการทำเกษตรแบบผสมผสานตามแนวเกษตรทฤษฎีใหม่ ซึ่งมีการจัดสรรที่ดินเพื่อปลูกพืชผักสวนครัวต่างๆ เช่น แก้วมังกร ฝรั่งหวาน ไม้สั๊ก และพืชสมุนไพร เช่น ขมิ้นชัน มะขามป้อม ใบบัวบก มะเฟือง เลี้ยงไก่ไข่ ไก่พื้นบ้าน มีการจัดสรรแหล่งน้ำเพื่อใช้อุปโภคบริโภคและเพื่อทำการเกษตรแบบผสมผสาน รวมทั้งมีการขุดสระเพื่อเลี้ยงปลาตก ปลานิล ปลาหมอ และปลาสร้อย นอกจากนี้ยังมีการนำสมุนไพรและของเหลือทิ้งจากการเกษตรมาผลิตปุ๋ยอินทรีย์โดยหมักกับน้ำตาลเป็นน้ำหมักชีวภาพ เพื่อใช้ไล่แมลง ทำความสะอาดโรงเลี้ยงไก่ และเพิ่มปริมาณจุลินทรีย์ที่ดีให้กับน้ำเสีย ช่วยลดการใช้สารเคมีในผลผลิตทางการเกษตร ปลอดภัยต่อผู้บริโภคและเกษตรกร ช่วยลดต้นทุนการผลิต และเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทางกลุ่มยังได้เก็บข้อมูลทั้งด้านผลดีและผลเสียของการใช้น้ำหมักชีวภาพชนิดต่างๆ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงจนสามารถพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ได้ เกิดเป็นศูนย์การเรียนรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง การจัดการเกษตรแบบผสมผสานตามหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงทำให้เกษตรกรในกลุ่มสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน ได้ผลผลิตเพียงพอต่อการบริโภคและสามารถจำหน่ายสร้างรายได้แก่กลุ่ม นอกจากนี้ยังได้นำสมุนไพรที่มีอยู่ในพื้นที่มาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดต่างๆ เช่น สบู่เหลวสมุนไพรกลิ่นทรีย EM ผสมมะขามป้อม ผลิตภัณฑ์บำรุงผิวหน้ามะเฟือง สบู่ก้อนขมิ้นชันและเปลือกมังคุด ผลิตภัณฑ์อาบน้ำสมุนไพร ประคำดีควาย ใบหมี และบอระเพ็ด

อย่างไรก็ตาม พบว่ากลุ่มวิสาหกิจชุมชนส่งเสริมนโยบายเศรษฐกิจพอเพียง มีปัญหาด้านคุณภาพของกระบวนการผลิตที่ทำให้ผลิตภัณฑ์ไม่ผ่านมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) กรมวิทยาศาสตร์บริการ (วศ.) โดยสำนักเทคโนโลยีชุมชน จึงได้เข้าไปอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์วิธีการที่ดีในการผลิตเครื่องสำอางด้วยสัญลักษณ์ทั่วไป แนะนำการคัดเลือกวัตถุดิบในการผลิต เทคนิคการวัดค่าความเป็นกรด - เบส (ค่า pH) ที่ถูกต้อง และปรับปรุงกระบวนการผลิตให้มีคุณภาพ รวมทั้งให้การสนับสนุนบรรจุภัณฑ์ โดยผู้เข้าร่วมการอบรมจะได้เรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติในกระบวนการผลิตทั้งหมด เพื่อให้กลุ่มนำความรู้ไปพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ดียิ่งขึ้นต่อไป จนสามารถได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ทำให้จำหน่ายผลิตภัณฑ์ได้อย่างกว้าง ซึ่งเป็นอีกทางหนึ่งในการสร้างรายได้ที่ยั่งยืน

